

RECENSIE BRUNO VANDEN BROECKE/KVS

Zinderende, confronterende monoloog bij kansloze actie

Gebeurtenis: toneelvoorstelling *Para* door Bruno Vanden Broecke/KVS **Tekst:** David Van Reybrouck **Regie:** Raven Ruëll **Spel:** Bruno Vanden Broecke **Gezien:** 6/2 Stadsschouwburg Utrecht **Publiek:** 200 **Nog te zien:** 4/5 Stadsschouwburg Groningen ★★★★★

Ja, wij zitten daar maar, comfortabel achteroverleunend in onze schouwburgzetels. Lekker makkelijk oordelen zeker, over wat paracommando Nico Staelens en zijn macho-kornuiten in Somalië allemaal hebben uitgevreten tijdens die Belgische vredesmissie in 1993. Maar vertel eens, heeft iemand van ons ooit wel eens zijn eigen leven gewaagd om dat van een ander te redden?

In een beklemmende apotheose stort Staelens, tot leven gebracht door de Belgische topacteur Bruno Vanden Broecke, zijn woede, frustratie en zelfs trauma uit over zijn toehoorders. Alleen een ijskonijn zou er ongeroerd door blijven.

Para is opnieuw een denderende monoloog van Vanden Broecke. In oktober imponeerde hij de Groningse Stadsschouwburg nog met *Missie*, over het wel en vooral wee van een Belgische pater in Kongo. Dat was een geheel ander soort missie dus dan die van *Para*, dat op 4 mei na de Dodenherdenking in het kader van Theater na de Dam in Groningen te zien is.

Net als bij *Missie* is de tekst van

Na 'Missie' tonen Van Reybrouck en Vanden Broecke in 'Para' opnieuw hun grote kracht

David Van Reybrouck. De Belgische auteur baseerde zijn werkstuk op interviews met betrokkenen bij de onmogelijke poging van destijds om elkaar naar het leven staande Somalische clans uiteen te houden. Het resultaat van zijn onderzoek is sprankelend en confronterend, hard en soms humoristisch.

Voor wie *Missie* heeft gezien: zet je, ondanks een overeenkomst in de aanpak, heen over elke poging tot vergelijken. Die overeenkomst is, althans aanvankelijk, de vorm van een voordracht, maar nu dan van een krachtige para met 'slides' (geprojecteerde foto's) in plaats van een krom mannetje achter een kathedr. Vanden Broecke oogt getraind, in strak T-shirt. Zijn personage is nu sportleraar.

Met behulp van de foto's geeft Staelens in hoog tempo technische uitleg over de wapenuitrusting van de troepen. Bovenal vertelt hij het verhaal van de kleinering, geestelijke en lichamelijke marteling die de aanstaande para's in hun selectie-

periode hebben moeten doorstaan. Wie afviel, was een kneus.

Dan landt hij hangend aan een parachute – een groen decordoek van parachutestof ontrolt zich – en bewijst Vanden Broecke zijn talent om het publiek moeiteloos in de scène te zuigen. Dat kijkt en luistert niet van een afstandje naar een relaas over het wankele gemoed van de mannen die sergeant Staelens onder zich had, nee, het bevindt zich dankzij Van den Broeckes acteerkraft domweg te midden van die para's. De acteur maakt hun verveling daar in de hoorn van Afrika tot een voor iedereen voelbare ervaring, net als hun agressie, hun sadisme soms – hoewel Staelens dat zelf nogal vindt meevallen – hun stomiteiten waarmee ze eigen lijf en leden bedreigen, en niet te vergeten het racisme, dat zich net zo hard richt tegen makers in de eigen gelederen.

Daarnaast roept hij het medeleven op met nazaten van de gesnevelde collega's, en dat met de para's die eind 1993 heelhuids, gewond of getraumatiseerd terugkeerden van de bij voorbaat kansloze missie. *Para* stelt wandaden vast, maar oordeelt niet over de para's zelf, het zet een groot vraagteken bij zo'n missie op zich, en bij wat deze doet met de militairen die worden meegestuurd. Ga vooral kijken.

ERIC NEDERKOORN

Bruno Vanden Broecke als paracommando Nico Staelens in *Para*. FOTO THOMAS DHANENS